

PŁATNOŚĆ JAKO NOŚNIK INFORMACJI

WYMOGI DOTYCZĄCE DANYCH O PŁATNIKU I ODBIORCY

Paweł Szulik
Radca prawny
Związek Banków Polskich

Forum Usług Płatniczych, 16 kwietnia 2026 r.

ROZPORZĄDZENIE 2023/1113 – „TRAVEL RULE”

31 maja 2023
przyjęcie

30 grudnia 2024
stosowanie

„Travel rule”
dla UE

Cel:

zwiększyć identyfikowalność transferów i wesprzeć AML/CFT w pieniądzu oraz kryptoaktywach.

ROZPORZĄDZENIE 2023/1113 – CZYM JEST?

Po co?

- możliwość śledzenia transferów
- wsparcie wykrywania ML/TF
- spójne standardy w całej UE

Co zmienia?

- przekształca rozporządzenie 2015/847
- obejmuje nie tylko pieniądze, ale też kryptoaktywa

Podstawa

- zalecenia FATF, zwłaszcza nr 15 i 16

Kluczowa idea

Do transferu mają „towarzyszyć” dane identyfikujące nadawcę i odbiorcę – tak, aby można było prześledzić przepływ.

ROZPORZĄDZENIE 2023/1113 – WYMOGI

Obejmuje

- transfery środków pieniężnych w dowolnej walucie
- transfery kryptoaktywów, również przez kryptobankomaty
- transfery krajowe i transgraniczne

Ważne zastrzeżenie dla krypto

Brak progu de minimis: wymogi dotyczą wszystkich transferów kryptoaktywów, niezależnie od kwoty.

Główne wyłączenia

- niektóre płatności kartą / e-money za towary i usługi
- wypłaty gotówki z własnego rachunku, podatki, grzywny, czeki elektroniczne
- transfery, gdy obie strony działają we własnym imieniu jako PSP/CASP

JAKIE INFORMACJE POWINNY TOWARZYSZYĆ TRANSFEROWI?

O płatniku

- imię i nazwisko / nazwa
- numer rachunku płatniczego
- Adres i kraj / numer dokumentu i identyfikator klienta / data i miejsce urodzenia
- LEI **lub równoważny identyfikator** – jeśli dostępny i możliwy w formacie komunikatu

O odbiorcy

- imię i nazwisko / nazwa
- numer rachunku płatniczego
- LEI lub równoważny identyfikator – jeśli dostępny i możliwy w formacie komunikatu

Jeżeli transfer nie jest wykonywany z rachunku / na rachunek, zamiast numeru rachunku stosuje się niepowtarzalny identyfikator transakcji.

JAKIE INFORMACJE POWINNY TOWARZYSZYĆ TRANSFEROWI?

VS

Sytuacja	Co musi towarzyszyć transferowi?	Weryfikacja?
UE, do 1000 EUR	Co najmniej nr rachunku płatnika i odbiorcy albo unikalny identyfikator transakcji ; na żądanie: imiona/nazwy stron + numery rachunków / UTI .	Nie , chyba że: gotówka, anonimowy e-money albo podejrzenie ML/TF.
UE, powyżej 1000 EUR	Przy samym transferze co najmniej nr rachunków / UTI ; na żądanie trzeba udostępnić pełne dane z art. 4 .	Tak — pełne dane płatnika podlegają weryfikacji.
Poza UE, do 1000 EUR	Co najmniej imię/nazwa płatnika i odbiorcy + nr rachunków albo UTI .	Nie , chyba że: gotówka, anonimowy e-money albo podejrzenie ML/TF.
Poza UE, powyżej 1000 EUR	Pełne dane z art. 4 : dla płatnika — imię/nazwa, rachunek, adres + państwo + dokument/ID klienta albo data i miejsce urodzenia , opcjonalnie LEI ; dla odbiorcy — imię/nazwa, rachunek , opcjonalnie LEI .	Tak — dane płatnika są objęte weryfikacją.

JAKIE INFORMACJE POWINNY TOWARZYSZYĆ TRANSFEROWI?

VS

- **W UE obowiązuje model uproszczony** — przy samym transferze wystarczy zasadniczo numer rachunku obu stron albo UTI.
- **Próg 1000 EUR (w tym transakcje powiązane) ma znaczenie głównie dla zakresu danych i weryfikacji** — powyżej progu rośnie zakres informacji i obowiązek sprawdzenia danych.
- **Poza UE wymagania są surowsze** — już przy transferze trzeba co do zasady przekazać szerszy zestaw danych niż w transferze wewnątrz UE.
- **Rozporządzenie nie stosuje się m.in. do niektórych płatności kartą / instrumentem e-money / telefonem, gdy służą wyłącznie do zapłaty za towary lub usługi i numer instrumentu towarzyszy transferowi.**
- **Państwo członkowskie może wyłączyć niektóre krajowe płatności za towary/usługi do 1000 EUR, jeśli spełnione są warunki z art. 2 ust. 5**

OBOWIĄZKI DOSTAWCÓW PŁATNIKA/ODBIORCY

1

1. Weryfikacja

PSP/CASP weryfikuje wymagane dane z wiarygodnego źródła przed wykonaniem lub udostępnieniem transferu.

2

2. Wykrycie braków

Odbiorca i podmioty pośredniczące muszą mieć procedury wykrywania brakujących lub niekompletnych danych.

3

3. Decyzja

W zależności od ryzyka: wykonać, odrzucić, zwrócić lub wstrzymać transfer i żądać uzupełnienia danych.

4

4. Zgłoszenie

Braki danych są czynnikiem oceny podejrzanej transakcji i mogą skutkować zgłoszeniem do FIU.

5

5. Retencja

Dokumentację przechowuje się 5 lat; co do zasady potem dane trzeba usunąć.

Dodatkowo: dane osobowe wolno przetwarzać wyłącznie do celów AML/CFT; przetwarzanie do celów handlowych jest zakazane.

Do wdrożenia

- mapowanie wymaganych pól danych
- spójność komunikatów i formatów
- procedury dla braków / wyjątków / eskalacji
- obsługa żądań organów i retencji

Szczególnie ważne dla CASP

- integracja „travel rule” z przepływem transakcji
- obsługa adresów niehostowanych
- ocena ryzyka kontrahentów spoza UE
- gotowość do kontroli i raportowania

Dziękuję

Ważne kwestie

1. Rozporządzenie 2023/1113 rozszerza unijne wymogi informacyjne z transferów pieniężnych na kryptoaktywa.
2. Kluczowy obowiązek to przekazanie danych identyfikujących nadawcę i odbiorcę transferu.
3. Brak danych to nie tylko błąd formalny, ale także sygnał ryzyka AML/CFT.

ROZPORZĄDZENIE 2023/1113 – „TRAVEL RULE” - WĄTPLIWOŚCI

- Zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. C) rozporządzenia 2023/1113:
 1. *Dostawca usług płatniczych płatnika zapewnia, by transferowi środków pieniężnych towarzyszyły następujące informacje o płatniku:*
 - c) *adres płatnika, w tym nazwa państwa, numer urzędowego dokumentu osobistego oraz numer identyfikacyjny klienta lub, alternatywnie, data i miejsce urodzenia płatnika*

Zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. C) rozporządzenia 2015/847:

Dostawca usług płatniczych płatnika zapewnia, by transferowi środków pieniężnych towarzyszyły następujące informacje o płatniku:

c) adres płatnika, numer urzędowego dokumentu osobistego, numer identyfikacyjny klienta lub data i miejsce urodzenia

ROZPORZĄDZENIE 2023/1113 – „TRAVEL RULE” - WĄTPLIWOŚCI

- Wykładania literalna przepisu pozwala na przyjęcie, że dostawca usług płatniczych powinien przekazać wraz z transferem (poza innymi informacjami załączanymi na podstawie art. 4 ust. 1 lit. A)-b) oraz lit. D) **co najmniej jeden z następujących elementów (grup elementów):**
 - adres płatnika, w tym nazwa państwa lub:
 - numer urzędowego dokumentu osobistego wraz z numerem identyfikacyjnym klienta lub:
 - data i miejsce urodzenia płatnika.

ROZPORZĄDZENIE 2023/1113 – „TRAVEL RULE” - WĄTPLIWOŚCI

- Dane współposiadaczy rachunku

Zgodnie z wytycznymi EBA dot. Stosowania "travel rule" (wytyczne 4.4.2):

c) W przypadku transferów ze wspólnego rachunku, adresu lub portfela – imiona i nazwiska/nazwy wszystkich posiadaczy rachunku, adresu lub portfela. W przypadku gdy istnieją ograniczenia techniczne, o których mowa w pkt 24, uniemożliwiające przekazanie wszystkich imion i nazwisk/nazw wszystkich stron transferu, dostawca usług w zakresie kryptoaktywów obsługujący inicjatora powinien przekazać imię i nazwisko/nazwę posiadacza rachunku, adresu lub portfela, z którego zainicjowano transfer, lub, jeżeli nie jest to możliwe, posiadacza głównego rachunku, adresu lub portfela.

- brzmienie zdania drugiego ww. Wytycznej może wskazywać na odniesienie wyłącznie do transferów kryptowalut.

- co do zasady w ramach systemów transakcyjnych (w tym SEPA i SWIFT CBPR) możliwe jest uwzględnienie płatnika wyłącznie raz. W związku z tym, możliwe jest wykorzystanie istniejących 140 znaków (w zależności od danego systemu), żeby wpisać tam więcej niż jedną osobę ale nie jest możliwe podzielenie wpisanej nazwy.

Ciąg znaków stanowiłby w tym przypadku złożenie nazw, a nie dwie różne nazwy.

ROZPORZĄDZENIE 2023/1113 – „TRAVEL RULE” – INNE TRUDNOŚCI

- wdrożenie wytycznych dotyczących konieczności ustalania w momencie zlecenia lub zainicjowania transferu, **czy jest to transfer powiązany**, biorąc pod uwagę jego wartości bezwzględne - może być w praktyce bardzo wymagające.

procedury dotyczące ustalania kryteriów **jakie powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu 'powiązania' danych transferów powinny być ustalane indywidualnie w ramach procedur obowiązujących w danej organizacji – przy uwzględnieniu wewnętrznych uwarunkowań - w tym oceny ryzyka;**

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU

Związek Banków Polskich
ul. Kruczkowskiego 8
00-380 Warszawa

bcc@zbp.pl

Paweł Szulik
Radca prawny
ZBP

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH